

19.4.2020

כ"א ניסן, תש"ף

מכתב למדריכים, לרכזים ולמורים לעברית בימים של למידה מרחוק

שלום מדריכים, רכזים ומורים יקרים,

הימים האלה מעמידים בפנינו משימה שלא הורגלנו בה. במהלך החודש האחרון נדרשתן לתת פתרונות מערכתיים בבתי הספר, וגם לפגוש את התלמידים באופן מקוון כמחנכות ומחנכים בכיתות האם. כל אחת ואחד מכם צבר התנסות מסוימת במערך הלמידה מרחוק, ועדיין עבור כולנו השאלות רבות מן התשובות. למרות חוסר הוודאות לגבי אופן הלמידה בתקופה הקרובה, עלינו להמשיך ולשכלל ולהעמיק את הלמידה, בהתאם למתכונת ולהנחיות שמפרסם משרד החינוך. במכתבי זה, עם החזרה מחופשת הפסח, אדגיש כמה היבטים הנוגעים למקצוע העברית בבית הספר היסודי.

א. מרכזיותו של מקצוע העברית מחייבת אותנו להקדיש לו זמן מדי יום ביומו. רוב הלמידה מרחוק נעשית באמצעות מיומנויות השפה – האזנה ודיבור, קריאה וכתביה. עם כל הקושי – יש כאן גם הזדמנות לפתח ולשכלל את המיומנויות הללו ולהתנסות בקידום האוריינות בסביבה דיגיטלית. **אנא, הקפידו גם עתה להקיף בהוראתכן את ארבע מיומנויות השפה, לחזק את הלשון ואת אוצר המילים.**

ב. לספרות מקום מיוחד בימים כגון אלה. **עודדו קריאה והאזנה לספרים**, בקשו מהילדים לספר על ספרים שהם קוראים, וקראו בפניהם מתוך ספרים. המקראות עשירות **בטקסטים ספרותיים**. אפשר באמצעותם לגעת לא רק בהבנת הנקרא ובטיפוח השפה, אלא גם לדון ברגשות ובערכים.

ג. נסו ככל יכולתכם להתאים את ההוראה לתלמידים השונים. חשוב **לגוון את אופי המטלות** – צפייה והאזנה, קריאה, הבעה אישית, דיון, עבודת צוות, משימת חקר ברשת, תיעוד של חוויות ועוד. אנא השתדלו ליצור אתגר בלמידה ולהוביל את התלמידים לרמות חשיבה גבוהות. אתגר יוצר עניין. התלמידים זקוקים לכך. בנוסף, נדרשים פתרונות המתחשבים בתלמידים שאין להם אמצעים טכנולוגיים בבית, או שגישתם למחשב מוגבלת. כדאי לכלול במערך הלימודי שלכן גם חומרי קריאה ומשימות כתיבה, וכן צפייה בשידורים והאזנה להסכטים שיאפשרו גם לתלמידים אלה לקחת חלק במהלך הלימודי של הכיתה.

ד. ביסוס קריאה:

חשוב לשמר את תהליכי רכישת הקריאה בכיתה א' על ידי שימוש בחוברות הלימוד של הילדים (בתנאי כמובן שלא נותרו בבית הספר הסגור...) ועל ידי למידה ותרגול באמצעות החומרים הדיגיטליים שנלווים לחוברות אלה. כמו כן קיימות [הפעלות לחיזוק הקריאה במרחב הפדגוגי](#). יסייעו לכן גם כמה [שיעורים מצולמים](#) העוסקים ביסודות הקריאה (בינתיים צולמו שיעורים בנושא החולם, סגול-צירה, אותיות דגושות ורפות - ראו בהמשך סעיף 4 במסמך זה). שטף קריאה – נצלו את ההזדמנות להאזין לילדים בקבוצות קטנות או באופן פרטני כדי להאזין לקריאתם. המלצות לקידום השטף תמצאו בתוכנית "[קול קורא](#)" באתר החינוך הלשוני.

ה. חומרי למידה:

1. **ספרי הלימוד** בחינוך הלשוני כוללים חומר לימודי רב המתייחס לתוכנית הלימודים כולה. חשוב מאד להיעזר בספרים וללמד לפיהם באופן מתוכנן. הדבר יכול לגוון את הלמידה מרחוק ולהחזיר את התלמידים לספר ולמחברת. חלק מן הספרים זמין גם בצורה דיגיטלית, והדבר מאפשר שימוש במקראות נוספות לאלו שרכשו התלמידים (במיוחד אם ספרי הלימוד של התלמידים נותרו בבתי הספר הסגורים). עם זאת, אנא אל תסתפקו בהפניית התלמידים למילוי עמודי משימות בספרי הלימוד. חשוב לשלב את המקראות בתהליכי הוראה מונחים על ידיכם בהתאם למטרות ההוראה שלכן.
2. לרשות המורים מבחר גדול של **חומרי למידה דיגיטליים** במרחב הפדגוגי ובאתר החינוך הלשוני תחת הכותרת [למידה מרחוק בחירום](#). חומרים אלה כוללים יחידות הוראה דיגיטליות ואחרות, סרטונים שונים, טקסטים זמינים להוראה, משחקי לשון ועוד. לנוחיותכן החומרים מוינו לפי שכבות גיל, וכן לפי נושאים.

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית – אגף שפות
הפיקוח על הוראת העברית בקדם-יסודי וביסודי

3. במערכת השידורים הלאומית משובץ שיעור עברית בימים א-ה בשעה תשע בבוקר. נושאי השיעורים מתפרסמים באופן סדיר על ידי משרד החינוך.

4. השיעורים ששודרו מצטברים **למאגר של שיעורים מצולמים**. לנוחיותכם, וכדי לאפשר לכם שימוש מושכל בשיעורים, יצרנו קטלוג באמצעות **יישומון** הכולל מידע על כל שיעור, וכן המלצות לחומרי למידה נוספים הקשורים לשיעור. ניתן לפתוח את היישומון (ללא הורדה) גם במחשבים ובטלפונים חכמים. שימו לב:

- בשורת החיפוש אפשר לחפש שיעורים לפי נושא וכן לפי מיומנויות נלמדות. כמו כן לכל שיעור נלוות המלצות לחומרי למידה קשורים. הדבר מאפשר למורים לתכנן מראש מהלך לימודי של כמה יחידות זמן באותו נושא או מיומנות.
- רוב השיעורים כוללים טקסט או טקסטים מן המקראות או ממקורות אחרים. הטקסטים מופיעים על מצגת השיעור ובדרך כלל המורה המצולם קורא אותם בפני התלמידים. המידע על הטקסטים מצוין ביישומון, וכך המורה יכול להיערך מראש לשיעור ולאפשר לתלמידים גישה לטקסט, אם המקור זמין ופתוח לשימוש באופן מקוון.
- בכל שיעור שצולם מוצעת משימה או משימות להמשך. משימות אלה יכולות להשתלב במהלכי ההוראה שלכם. חשוב לצפות מראש בשיעור ולהחליט האם ובאיזה אופן תרצו להיעזר במשימה להפעלת התלמידים בבית. לידיעתכם, כמות השיעורים המצולמים במאגר הולכת ומצטברת ככל שנמשכים השידורים במערכת השידורים הלאומית.

5. **החדשון לילדים** ממשיך להתפרסם מדי יום רביעי בבוקר. נלוות לו גם המלצות למטלות. הקריאה בחדשון מתאימה לתלמידים בכיתות ד-ו ומזמנת עיסוק בנושאים אקטואליים ובאוצר המילים שבחדשות.

ברצוני להודות לשותפותי לעשייה בתחום החינוך הלשוני – המפקחות גילה קרול, סיגלית שאקי ותרצה יהודה, שפועלות יחד בשיתוף פעולה לבניית מערך הלמידה בחירום. תודה גדולה לצוות המדריכות הבכירות שקיבל על עצמו במסירות רבה ללוות את פיתוח השיעורים המקוונים ולהכין את מערך חומרי הלמידה בחירום.

תודה רבה ומיוחדת למורים החלוצים שהתגייסו לצילום השיעורים המשודרים. זו התנסות חדשה ומשימה הכרוכה בהכנה רבה ובמאמץ לא מבוטל.

תודה לכם, רכזים, מדריכים ומורים שנמצאים בחזית העשייה החינוכית ופוגשים ילדים והורים בתקשורת מסוג אחר, מתנסיים ולומדים תוך כדי תהלכי ההוראה.

מערך הלמידה מרחוק בחירום מחייב אותנו לחדש תהליכים ואמצעי הוראה שהורגלנו אליהם במשך זמן רב. אין ספק שהאתגר מורכב. עם זאת יש בו גם הזדמנות להתפתחות, להתבוננות רפלקטיבית, למקוריות ורעיונות חדשים. נשמח לשמוע רעיונות והצעות ממורים שהתנסו ורוצים לשתף.

בברכה,

דליה הלוי דרזנר

מפמ"ר עברית בקדם יסודי וביסודי

העתקים:

מר משה זעפרני, מנהל אגף א' שפות, המזכירות הפדגוגית
הגב אתי סאסי, מנהלת אגף א' חינוך יסודי, המינהל הפדגוגי
הגב' גילה קרול, מנהלת המחלקה למיומנויות יסוד באגף לחינוך יסודי
הגב' סיגלית שאקי, ממונה על החינוך הלשוני בחמ"ד
הגב' תרצה יהודה, מפקחת על העברית במחוז החרדי
מדריכות ארציות ומחוזיות.